

Editörden...

Özel Sayı

2. Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu

Süreklilikler ve Kesintiler: Kùltürler, Pazarlar ve Siyaset

2. International Communication in the Digital Age Symposium

(Dis)Continuities: Cultures, Markets & Politics

26-28 Ekim 2020

Çağla Kubilay

Ankara Üniversitesi İletişim Fakùltesi

Burak Dođu

İzmir Ekonomi Üniversitesi İletişim Fakùltesi

Günümüzde iletişim çalışmalarını siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel bağlamlara nüfuz eden geniş ve çok disiplinli bir alana karşılık gelmektedir. Bununla birlikte 20. yüzyılın henüz başlarında köklü bir disiplin olarak ortaya çıkmasından bu yana diğer disiplinlerle sürekli bir devinim ilişkisi içerisinde olan iletişim çalışmalarının yüz yılı aşkın tarihi çok sayıda kırılmaya sahne olmuştur. Özellikle yeni iletişim teknolojilerinde tanık olduğumuz gelişmeler ve internetin kullanım alanlarının yaygınlaşmasıyla son dönemde hızla yeniden şekillenen iletişim ortamında yeni mecraların ortaya çıkması, araştırmacıların gerek kuramsal ve yöntemsel, gerekse uygulama ayağında çok fazla yeni konu, saha ve yaklaşımı dikkate almasını gerektirmiştir. Yeni medya ekolojisinde farklılaşan üretim ve dağıtım süreçleri, çoklu medya platformlarına yayılan yeni anlatı biçimleri, medya endüstrisini yeniden tanımlayan üretici-tüketici ilişkisi, sosyal ağların yaygın kullanımıyla ortaya çıkan veri formatları gibi yeni olgu ve gelişmeler disipline doğrudan etki etmiş, iletişim çalışmaları alanında yapılan araştırmalara yön vermiştir.

<http://ilefdergisi.ankara.edu.tr>

İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD) ve İletişim Fakültesi Dekanları Yürütme Kurulu'nun (İLDEK) desteğiyle 26-28 Ekim 2020 tarihinde İzmir Ekonomi Üniversitesi İletişim Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenen "2. Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu"nun (2. *International Communication in the Digital Age Symposium*) teması, yukarıda anılan gelişmeler göz önüne alınarak "Süreklilikler ve Kesintiler" olarak belirlendi. İletişim çalışmaları içindeki farklı okul ve disiplinlerden araştırmacıları bir araya getiren sempozyumda yüzün üzerinde bildiri sunuldu. Sempozyumun verimli akademik ortamı, sunulan bildirilerin geliştirilmesine katkıda bulundu. Nitekim bunlar içerisinden makaleye evrilen nitelikli yayınlar ortaya çıktı. Elinizdeki özel sayı içeriğinde söz konusu yayınlardan derlenen bir seçki sunuyoruz.

Özel sayının içerik ve yapısını sempozyumun odağında yer alan konular doğrultusunda belirledik. İlk sırada Altuğ Akın'ın "*Marshall Plan Films and Documentaries: A Meditation on Origin of Communication for Development in Turkey*" (Marshall Planı Filmleri, Belgeselleri: Kalkınma Amaçlı İletişimin Türkiye'deki Kökeni Üzerine Düşünmek) başlıklı çalışmasına yer verdik. Kalkınma Amaçlı İletişim'in Türkiye'deki seyriyle ilgili sınırlı alan yazına katkıda bulunmak gayesiyle kuramsal bir çerçeve ve tartışma sunan çalışmasında Akın, Marshall Planı iletişimini merkeze alarak Marshall Planı ve Türkiye hakkındaki film ve belgesellere odaklanıyor. Genel çerçevede planın sebeplerini, sonuçlarını, iletişim stratejilerini ve yöntemlerini değerlendiren, özelde ise Türkiye ile ilgili Marshall Planı film ve belgesellerini inceleyen çalışma, Marshall Planı'nın çıktılarını modernleşme paradigmasının hâkim olduğu dönem ve Kalkınma Amaçlı İletişim bağlamında ele alıyor.

Selin Türkel, Ebru Uzunoğlu ve Pınar Umul tarafından kaleme alınan "*Assessing Service-Learning Approach: Semantic Meanings of Learning Outcomes and Student Experiences*" (Hizmet Ederek Öğrenme Yaklaşımının Değerlendirilmesi: Öğrenme Çıktıları ve Öğrenci Deneyimlerinin Semantik Anlamları) başlıklı makale, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarındaki hizmet ederek öğrenme uygulamalarına ışık tutuyor. Bu kapsamda mülteci çocuklara yönelik nefret söylemiyle mücadele eden bir iletişim kampanyasını örnek olay yaklaşımıyla ele alan çalışmada, metin tabanlı öğrenme çıktıları ile öğrenci deneyimlerini içeren görüşme verileri anlamsal ağ analiziyle değerlendiriliyor. Çalışma, hizmet ederek öğrenme derslerinin bilişsel ve duyuşsal alanlarda önemli öğrenme kazanımlarını hedeflemenin yanı sıra gerekli iletişim becerilerinin aktarılmasına da yardımcı olduğunu ortaya koyuyor. Bu yönüyle çalışma, iletişimsel örnek ve uygulamalar üzerinden yükseköğretim müfredatının geliştirilmesine ilişkin içgörüler sunuyor.

Bu sayıda yer alan üçüncü çalışma Alp Şahin Çiçeklioğlu ve Recep Ünal'a ait. "Haber Üretimi ve Dağıtım Bağlamında Tiktok Uygulaması Ne Vaat Ediyor?" başlıklı makalelerinde yazarlar, aktif kullanıcı sayısı giderek artan TikTok uygulaması üzerinden içerik üretiminde bulunan haber kuruluşlarının paylaşımlarını inceleyerek yeni bir haber dağıtım ve etkileşim alanı olarak TikTok'un haber ekolojisi içerisindeki yerini sorguluyor. Çalışmada, platformda yer alan haber kuruluşlarının hesapları üzerine içerik analizi gerçekleştirilerek takipçi ve beğeni sayıları, ürettikleri video sayıları ve haber kategorileri tespit ediliyor. Yazarlar, TikTok'un kendine özgü içerikleriyle, haber kuruluşları ve gazeteciler için henüz bir deneme alanı olduğu sonucuna varıyor.

Hakan Erkılıç ve Senem Duruel Erkılıç'ın birlikte kaleme aldığı "Covid-19 Pandemisi Sürecinde Dijital Platformların Yükselişi: Sinema Değer Zincirindeki Değişim Sinema Endüstrisini Nasıl Etkiler?" başlıklı makale, Covid-19 pandemisinin sinema sektörüne etkilerini dijital platformların gelişmesi bağlamında ele alıyor ve değer zincirindeki değişime odaklanıyor. Makale, bağlamsal bir yaklaşımla sinema değer zinciri içinde yükseliş eğrisi gösteren dijital platformları dünya ve Türkiye özelinde inceliyor. Dijital platformlar ve değer zinciri ilişkisini endüstrinin yapısal dönüşümü ve yasal düzenlemeler açısından ele alan makale, derinlemesine görüşmelerden elde edilen nitel saha verisinin yanı sıra ikincil kaynakların analizine dayanıyor.

"Noir Than Ever: Crime Drama as the Popular Genre in Turkish Streaming Services" (Her Zamankinden Daha Karanlık: Yerli Dijital Platform Dizilerinde Popüler Tür Olarak Suç Dramaları) başlıklı yazısında Nisa Yıldırım, yerli dijital platformlardan Blu TV ve Puhu TV'de yayımlanan dizi türlerini ele alıyor. 2017-2020 yılları arasında yayımlanan dizilerde suç dramasının sıklıkla tercih edildiği saptamasını yapan yazar; *Masum*, *Bozkır*, *Şahsiyet* ve *Dip* adlı dizileri tür analizinde ideolojik yaklaşımdan hareketle inceliyor. Yıldırım, seçilen dizilerin toplumsal bağlamda benzer bir karamsarlığı paylaştığını ve mecralarının sağladığı özgürlüğe rağmen progresif anlatılar sunmaktan uzak olduğunu iddia ediyor.

Özlem Alikılıç ve Asuman Özer'in "The Use of Celebrity Influence Model in Pandemic Communication: Examining Micro-Celebrities' Instagram Accounts" (Ünlü Etkisi Kullanımı Çerçevesinde Pandemi İletişimi: Instagram Mikro-Ünlüleri Üzerine Bir İnceleme) başlıklı makaleleri bu sayıda yer verdiğimiz diğer bir çalışma. Yazarlar, Türkiye'de en çok kullanılan sosyal ağlardan biri olan Instagram özelinde mikro-ünlülerin salgın dönemindeki iletişimlerine odaklanıyor. Ünlü etkisi modeline dayanan çalışmada, Türkiye'de etki gücü

skoruna göre ilk on sırada bulunan mikro-ünlülerin pandemi dönemindeki paylaşımları ele alınıyor.

Bu sayıda yer alan son çalışma Sema Misci Kip ve Zeynep Aksoy'a ait. "Türkiye'deki Adölesanların Doğal Reklama Yönelik Etik Algılarının Değerlendirilmesi" başlıklı makalelerinde yazarlar, adölesanların doğal reklamlarla ilgili etik algılarını cinsiyet bağlamında analiz ediyor. Keşfedici bir araştırma tasarımına sahip olan çalışmada, Reidenbach ve Robin'in çok boyutlu etik ölçeği kurgusal bir doğal reklam örneği üzerinden geniş bir örnekleme uygulanıyor. Çalışma, adölesanların "reklam" etiketlemesinin yapılmadığı doğal reklam örneğini etik açıdan sorunlu bulmadığını; ancak etik algının ahlâki eşitlik boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğunu gösteriyor.

Sempozyumun düzenlenmesinde ve bu yayınların ortaya çıkmasında emeği geçen herkese teşekkürü borç biliriz. Ayrıca sayının yayına hazırlanmasında özenle çalışan editör asistanlarımız Burcu Yaman Akyar ve Helin Öztürk'e, sayının hazırlık aşamasında yardımlarını esirgemeyen Ezgi Kaya Hayatsever ve Uğur Yağan'a ve derginin tasarım sürecindeki emeği için Mehmet Sobacı'ya çok teşekkür ederiz.

Bu özel sayının iletişim araştırmalarının yanı sıra disiplinin ilişkili olduğu diğer sahalarda çalışan araştırmacılar için faydalı olmasını umuyoruz.